

HIV/AIDS
KÜRESEL ÖZET
2013

2012 sonu itibariyle:

- Dünyanın bir çok bölgesinde AIDS'e karşı yanıtta başarı kaydedildi.
- Bununla birlikte bazı bölgeler ve bazı ülkeler küresel HIV hedeflerine ve taahhütlerine uzak kaldı.
- Yeni enfeksiyonlar **Doğu Avrupa ve Orta Asya** bölgesinde 2006'dan bu yana % 13 arttı. **Orta Doğu ve Kuzey Afrika** bölgesinde 2001'den bu yana yeni enfeksiyonlarda % 50'den fazla artış oldu. AIDS ölümleri her iki bölgede de arttı.
- Bir çok yeni vaka HIV hizmetlerine yetersiz ulaşımdan kaynaklandı.
- **Erkeklerle seks yapan erkekler, madde kullananlar, trans bireyler, seks çalışanları** gibi kilit popülasyonlar hayat kurtaran hizmetlere yeterince erişemediler. Bu popülasyonlara ulaşmaya odaklı yatırımlar gerektiği gibi artırılmadı.

2012 sonu itibariyle:

- Küresel olarak erkekle seks yapan erkeklerin genel popülasyona göre 13 kez daha fazla HIV ile yaşama ihtimali bulunmakta. Bu popülasyonda HIV insidensi bazı bölgelerde artışta.
- Tüm HIV ile yaşayanların % 5-10'u ilaç enjekte edenler. Bu popülasyondaki HIV prevalansı Doğu Avrupa'da % 5, Asya'da % 28. HIV'in yayılması karşısında güçlü politik ve programatik taahhüdün olmadığı bazı ülkelerde ilaç enjekte edenler yeni vakaların % 40'ından fazlası.
- Ergen ve genç bireylerde yüksek kalitede, genç-dostu HIV, cinsellik ve üreme eğitimi ve sağlık hizmetlerine ulaşımındaki yetersizlik ve genç kadın ve kızlara karşı şiddet HIV önleme çabalarına engel teşkil etmeye devam ediyor.
- 50 yaş ve üstü HIV ile yaşayan sayısında artış dikkat çekici (3.6 milyon). Bu sonuç HIV pozitiflerin ilaçlar sayesinde daha uzun bir ömür yaşamaları ve 50 yaş üstünün de riskli davranışlara girmelerinden kaynaklanıyor. Düşük ve orta gelirli ülkelerde yetişkin HIV ile yaşayanların % 10'u bu yaş gurubunda iken yüksek gelirli ülkelerde bu oran 1/3.

2012 sonu itibariyle:

- Birinci basamak ART maliyeti bazı düşük ve orta gelirli ülkelerde 140 \$ / kişi / yıl'a düşürüldü. 1990'larda bu rakam 10,000 \$ idi.
- ARV terapiye başlayabilmek için kişilerin HIV statüsünü bilmeleri gerekiyor. **Küresel olarak HIV ile yaşayanların içinde HIV statüsü bilenler sadece % 50.**
- **Az ve orta gelirli ülkelerde 9.7 milyon kişi antiretroviral terapiye ulaşıyor – son 1 yılda % 20 artış oldu.**
- 2011 BM hedefi 2015'e kadar 15 milyon kişi idi. Ancak ülkeler tedaviyi ulaştırmakta hızlanırken ve tedavinin önlemeye olan katkısına ilişkin yeni deliller sunulurken, Dünya Sağlık Örgütü'nün yeni tedavi rehberi ile tahmini tedaviye ihtiyacı olan kişi sayısı 10 milyondan fazla arttı. Sonuçta **2013 yılı için tedaviye ihtiyacı olan kişi sayısı 28.6 milyon olarak hesaplanırken tedaviye ulaşanların yüzdesi 34'de kaldı.**

2012 sonu itibariyle:

- Öncelikli ülkelerde **10 çocuğun sadece 3'ü HIV tedavisine ulaşabildi.** 2012'de çocuk HIV tedavisi kapsamı (%34) yetişkin tedavi kapsamının (% 64) yarısında kaldı.
- UNAIDS Başkanı: «Pazar payı ne olursa olsun, daha iyi teşhis araçlarına ve çocuk-dostu ilaçlara ihtiyacımız var».
- Bilimin HIV ile yaşayan gebe kadınların ARV ilaçlara ulaşabildiklerinde virüsü çocuklarına aktarma ihtimalinin % 5'in altına kadar düşürülebiliyor olduğunu göstermesiyle ulaşabilirdik hızla artırıldı. **2012'de % 62 gebe kadın ilaçlara ulaştı ve bir çok ülkede bu rakam %80'i geçti.**
- HIV ile yaşayanlar arasında **TB ile ilişkili ölümler 2004'ten bu yana % 36 azaldı.**
- 18 ülkeden elde edilen bilgiye göre tedavide devamlılık zamanla azalıyor, 12 aylık sürede % 86, 60 aylık süre de ise için % 72 oranında.

2012 sonu itibariyle:

- 2008'den bu yana donör HIV finansmanı aynı kaldı ancak **ulusal HIV harcamaları artarak küresel HIV kaynaklarının % 53'üne ulaştı**. Toplam finansman son bir yılda % 10 arttı.
- 2012'deki tüm küresel HIV kaynakları 18.9 milyar dolar idi – **2015'e kadar yıllık olarak ihtiyaç duyulan toplam 22-24 milyar doların 3-5 milyar dolar altında kaldı**.

Rakamlarla, engeller

Genel popülasyona oranla
HIV ile yaşama ihtimali
daha fazla olanlar

Ülkelerin % 60'ı kilit popülasyonlara ve savunmasız gruplara HIV servislerinin ulaşmasını engelleyen yasa, düzenleme veya politikalara sahip

Yakın partner şiddete maruz kalan kadınlarda **HIV ihtimali % 50 artıyor**

41 ülke ve alan HIV statüsüne bağlı olarak giriş, kalış ve yaşamanın bazı şekillerine Engel koyuyor

Her saat
50 yeni genç kadın
HIV ile enfekte oluyor

Küresel epidemik özet | 2012

HIV ile yaşayan kişi sayısı

Toplam: 35.3 milyon

Yetişkin: 32.1 milyon

Kadın: 17.7 milyon

Çocuk (<15 yaş): 3.3 milyon

2012'de yeni HIV enfeksiyon sayısı

Toplam: 2.3 milyon - 2001'den bu yana % 33 azalma

Yetişkin: 2.0 milyon

Çocuk: 260,000 - 2001'den bu yana % 52 azalma

2012'de AIDS ölümleri

Toplam: 1.6 milyon - 2005'ten (pik yılı) bu yana % 29 azalma

Yetişkin: 1.4 milyon

Çocuk: 210,000

Bölgesel özet / yaygınlık

Küresel yaygınlık: % 0.8 (35.3 milyon HIV ile yaşayan)

En yüksek:

Sahra altı Afrika: % 4.7 (25 milyon HIV ile yaşayan)

En düşük:

Doğu Asya: <% 0.1 (880,000 HIV ile yaşayan)

Türkiye'nin kuzeyi: Doğu Avrupa ve Orta Asya: % 0.7 (1.3 milyon HIV ile yaşayan)

Türkiye'nin güneyi: Orta Doğu ve Kuzey Afrika: % 0.1 (260,000 HIV ile yaşayan)

2012'de her gün 6300 yeni infeksiyon

- % 95'si dk ve orta gelirli ülkelerde
- 700' çocuk
- 5,500'i yetişkin (>15):
  - % 47'si kadın
  - % 39'u genç (15-24)

2012 sonu itibariyle Türkiye için tespitler:

- Tahmin edilen HIV ile yaşayanlar sayısı, 2012: 3,900 – 8,000
- Tahmin edilen ART ihtiyacı olan kişi sayısı, 2013: 5,000 (3,700 – 6,600)
- ART alan HIV pozitif TB hastaları sayısı, 2012: 35
- HIV için devlet harcaması, 2012: 12,291,905

Türkiye MDG 6 hedefleri, 2010 MDG Raporu, DPT:

- 2010 – 2014 arasında yıllık yeni HIV vaka sayısını 400'e düşürmek

Engeller:

- Ergen ve gençler için milli eğitim müfredatında cinsel sağlık eğitiminin yer almaması
- Kilit popülasyonlara yönelik ulusal önleme programlarının olmaması
- HIV testi teşviki olmaması, gönüllü test ve danışmanlık servislerinin çalışmaması
- Çok eşlilerde kondom kullanımını teşvik edecek ulusal eğitim / kampanya olmaması
- Cinsiyet eşitliğindeki uçurum, kadına yönelik şiddet, gay, trans birey ve seks çalışanlarının ayrımcılığa uğraması
- ilaç enjekte edenlere yasal engellerden ulaşamaması
- HIV ile yaşayanlara yönelik ayrımcılığın devam etmesi